

PODNIESIONY (141) *part praet pass pf*

podniesiony (89), **podniesion** (46), podniesiony *a.* podniesion (6).

Oba o oraz e jasne.

sg m N podniesiony (34), podniesion (28); ~ (*attrib*) -ony (12); ~ (*praed*) -on (28), -ony (16); -on *OpecŻyw, HistJóz, RejPs, LibLeg, KromRozm III, BibRadz, BielKron* (2), *LeovPrzep, RejAp, RejPos* (4), *WujNT* (5), *KlonWor*; -ony *PatKaz III, FalZioł, SiebRozmyśl*; -on : -ony *HistAl* (2:2), *SkarŻyw* (1:2), *StryjKron* (4:7), *ArtKanc* (1:2). ◇ *G* podniesion(e)go (1). ◇ *A* podniesion(e)go (4), podniesiony (1). ◇ *I* podniesionym (1). ◇ *L* podniesionym (2). ◇ *V* podniesiony (1). ◇ *f N* podniesiona (12), podniesioną (4), podniesion(a) (6); ~ (*attrib*) -ą (2); ~ (*praed*) -a (12), -ą (2) *Leop, KmitaPsal*. ◇ *G* podniesionej (2); -ej (1), -(e)j (1). ◇ *A* podniesioną (1). ◇ *I* podniesioną (1). ◇ *L* podniesion(e)j (2). ◇ *n N* (*praed*) podniesion(e) (4), podniesiono (3); -(e) *LubPs, OrzList, SkarŻyw*; -o *WróbŻółt, Leop*; -(e) : -o *RejPos* (1:1). ◇ *G* podniesion(e)go (1). ◇ *A* podniesion(e) (1). ◇ *L* podniesionym (1). ◇ *pl N m pers* podniesieni (9), podniesiony (1); -eni (3), -ęni (1) *StryjKron*, -(e)ni (5); ~ (*attrib*) -eni (1); ~ (*praed*) -eni (7), -ony (1); -eni : -ony *WróbŻółt* (1:1). *subst m i n* podniesioné (9); -é (2), -(e) (7). *f* podniesion(e) (3), podniesiony (2); ~ (*attrib*) -(e) (1); ~ (*praed*) -(e) (2) *RejPos, SkarKaz, -y BielKron, RejAp*. ◇ *A subst* podniesion(e) (2). ◇ *I m* podniesionymi (1) *OpecŻyw*, podniesion(e)mi (1) *Leop*. *f* podniesionymi (2), podniesion(e)mi (1); -ymi *KrowObr*; -ymi : -(e)mi *SkarŻyw* (1:1).

Składnia dopełnienia sprawcy: podniesion(y) od kogo, od czego (10) *HistAl, KromRozm III, HistRzym, ModrzBaz, SkarŻyw, StryjKron, WujNT, SarnStat, CiekPotr, KlonWor, przez kogo* (3) *PatKaz I, LibLeg, BielKron*.

Sł stp s.v. podnieść, Cn brak, Linde XVI i XVIII w. s.v. podnieść.

I. Imiesłów od „podnieść”; *elevatus Vulg, PolAnt; elatus Modrz; sublatus Vulg* (87) :

1. Przemieszczony w górę (19) :

Wyrażenia: »wyszej podniesiony« (1): głowa [dziecka] ma być nad inŹe ciało wyŹzey trochę podniefiona *FalZioł V 35*.

»podniesion od ziemie« (1): wezbrały wody y podnioły Archę/ ták iż była podniefioná od ziemie [*elevata est super terram*]. *BibRadz Gen 7/17*.

a. Którym wykonano ruch w górę (o rzeczy trzymanej w ręku) (10) : dawalŹ chorągiew wręce ich/ która gdy bywa podniefioná wŹtraffa wŹŹytki ŹprzeŹwniki ich. *RejPs 88; KrowObr 5; Leop Is 18/3; BibRadz Is 18/3; Błyka Źię podnieŹiony od ieznego miecz ModrzBaz 142v; SarnStat 448; SkarKaz 457a*.

Przen (2) :

Fraza: »sceptrum jest podniesione« = *Bóg dał zwycięstwo* (1): *A to Sceptrum dla czego iest podniefione/ [...] iżby KryŹtus y koŹcioł iego wŹzem pánował. LubPs Z3*.

Wyrażenie: »podniesiony miecz« = *działanie zbrojne* (1): kto przecźcie hiŹtorie/ dozna tego iáŹnie/ iako záwŹdy tácy burzyŹiele prawdy PáŹŹŹkiey podnoŹili pokoy ná zyemi/ á iáko wiele krwi Źię záwŹdy lało przed thym frogim á podniefionym mieczem ich. *RejAp 57v*.

α. O Sakramencie Ołtarza (1) :

Fraza: »ciało pańskie bywa podniesione« (1): ciało Pánłkie gdy bywa podniešione ná Ołtarzu/ á od nas chwalono/ Dyabłem być mieniá *OrzList*.

b. Postawiony na nogi (2) :

Wyrażenie: »podniesiony z ziemie, od ziemie« [*w tym: czym (1)*] [*szyk 1:1*] (1:1): [*Totyła*] łam zdáléká ná ziemię przed S. Benedictem vpadł: áłz kilá kroć nań záwołáł áby wítał: on przed łię wítać niešmiał: áliłz ręká iego od ziemie podniešiony był. *SkarŻyw* 251; *StryjKron* 662.

c. Wzięty do ręki z ziemi; elevatus PolAnt; sublatus Vulg (4) : *BielKron* 39v; *SkarŻyw* 528; Auguštyn S. piłze o iednym kámieniu/ który odkoczywłzy od łokćiá S. Szczepaná/ podniešion był od człówieká wiernego *WujNT* 425.

W przeciwstawieniu: »spaść ... podniesion być« (1): niekatory młódzieniec [...] łpadł ná doł z trzećiego piętrá/ y podniešion iełt vmárłty. *WujNT Act* 20/9.

d. Wzniesiony w powietrze (1) : Iako Alexander był podniešyon od Gryfow ná wyłokóć powietrza [*Qualiter alexander fecit se per griffones in aere levare*]. *HistAl* M4v.

2. Którym wykonano ruch w górę (o częściach ciała); elevatus Vulg (10) : Czwartégo dnia włfytki ryby ij morłkie dziwy [...] będą podniešionymi pyłki wolatz. *OpecŻyw* 193.

Wyrażenia: »podniesiona (bywa) główa« [*szyk 1:1*] (2): takiełz gdy ku pałtwie ná ziemię zleczá/ thedy wodz gich [*żurawi*] podniešioná główą pilno łtrzeże áże łie drudzy naiedzá. *FalZioł* IV 25b; *GlabGad* B3.

»podniesiony w niebo, ku niebu« (1:1): Ciało S. Páwłá po śmierći z rękómá podniešionemi w niebo. *SkarŻyw* 52 marg, 52.

»ręce (mogą być) podniesione« [*w modlitwie*] (3): Záráżone ręce twoie/ iż nigdy nic dobrego łpráwować nie mogą wedle krzešćiáńłkiey powinności łwoiey/ áni mogą być podniešione ná chwałę Pána thwego. *RejPos* 237; *SkarŻyw* 52 [2 r.].

»wzgorę podniesiony« (1): Cemu człówiek nie czo wymyłaiąc podnołi główę y oczy wzgorę. (–) Bowiem komórka mozgu wymyłaiąca iełt w przodku główy, Przeto gdy główa bywa wzgorę podniešiona tedy łie ona komórka odtwarza *GlabGad* B3.

Przen (4) :

Frazy: »będzie podniesiona główa« = *zostanie wywyższony* (1): S potoku prędkiego będzie pił ná drodze łwey/ á przeto będzie podniešioná główą iego. *RejPos* 231.

»oczy podniesione są [*ku czemu*]« [*o myśłach nabożnych*] (1): Páne ktory miełłkałz w wieku/ kthorego oczy podniešione łá ku wierchnim rzeczám [*cuus oculi elevati in superna*]/ [...] Wyłluchay modłithwę łlugi twego *Leop* 4.*Esdr* 8/20.

Wyrażenie: »podniesiona ręka (boża) [*na co*]« [*o karze boskiej*] (2): racz miły panie: przepomniawłłfy wyłłępkow náłłych vskromic a złózyć nadoł podniešioná rękę twoię ná łrógá pomłtę náłłę *RejPs* 119v; *RejPos* 177.

3. Wydobyty z grobu i uczyniony przedmiotem kultu (2) : Gdy vmárłá Olhá/ pogrzebioná w Kijowie. Pothym podniešioná przez wnuká Włódzimierzá *BielKron* 427v.

Fraza: »podniesiony są košci« (1): Táłże ná ten czás podniešiony łá košći y omyte w winie Stániłławá S. *BielKron* 362v.

4. *Ukrzyżowany* (12) : A iáko Moizelz podnioł wężá ná pułzczy/ ták potrzeb ielł sýná człowieczego być podniefionego. *RejPos* 152, 154 [2 r.].

Wyrażenia: »z krzyżem, na (krzyża) drzewie, na krzyżu podniesion(y)« [szyk 7:1] (5:2:1): *OpecŻyw* 152v; Iáko tu y łam niżey o łobie powieda/ iż muśi być sýn człowieczy ná drzewie podniefion *RejPos* 152v; *ArtKanc* D18, E4; Godźieneś P. Iezu Chryfće wólzelkicy czći y chwały/ z rozłzerzeniem ran twoich nie litościwie z krzyżem podnieśiony *LatHar* 543, 292, 488; *SiebRozmyśl* K.

»wyższej podniesiony« (1): Szoftey Iezus godźiny/ ná krzyż ielł rozbity/ Miedzy łotry iák morderz wyżłzey podnieśiony *ArtKanc* D11v.

5. *Wywyższony* (34) : *PatKaz III* 116; et in iustitia tua exaltabuntur. [...] á w imieniu thwoim będą fie radować [ludzie] przez czały dzień á wíprawiedliwołci twey będą podniefiony. *WróbŻołt* 88/17.

podniesion w co (1): Tą koroną dziewitza Mariá byla vkoronowána/ gdy iako dzis w takową czełtż ij cháłę [!] podniefiona/ iij od wóltykié⁶⁰ łtworzenia ielł chwálona *OpecŻyw* 189.

W przeciwstawieniu: »podniesion ... ku ziemi nakłoniony« (1): Lecz dla tego podnieśion ielł Páweł/ iż Stephan ku ziemi nákloniony/był wyłłuchan. *WujNT* 425.

Wyrażenia: »ku niebu podniesiony« (1): w ktorým [papieskim nabożeństwie] to nie może być/ áby tego Bogá/ ktory nawięcey ku chwale łwey człowieká/ ku niebu podnieśionego wzgorę/ łtworzył/ ci prawđziwie chwalić iáko przyłtoi mogli *CzechEp* 87.

»wysoko podniesiony« (2): *PatKaz I* 13v; A ielłcze więcey tym wczczony Iozeph ś. iłz w łwoim połłuzeniłtwie miał Syná Bożego [...]. A kto kiedy z Aniołow y łwiętych ták wyłoko podnieśiony ielł? *SkarŻyw* 244.

»podniesiony wzgorę« (1): *CzechEp* 87 cf »ku niebu podniesiony«.

a. *Wywyższony społecznie; erectus Vulg; evectus, promotus JanStat* (26) : potým krol Farao tę pannę tzyłtą tzyłtemu pánicowí Iozefowí dał zá žone/ á ták Iozef przez tzyłtotę był podnyelýon *HistJóz* C. *podniesiony w czym* (1): *KrowObr* 1v cf *Szereg*.

Wyrażenie: »na wyższy stan podniesiony« (1): zá témi liłty ielłelłmy ná wysłzy łtan podnieśieni [promoti extitimus *JanStat* 757] [panowie litewscy; tj. przyznano im wolności i herby szlacheckie jak w Koronie] *SarnStat* 998.

Szereg: »podwyszony i podniesiony« (1): Nieprzyačiele Pańłcy iako rychłó będą podwyłzeni y podniefieni we cíci/ iáko dym włtána *KrowObr* 1v.

a. *Wspomożony, poratowany* (3) :

podniesiony czym (1): Day nam Boże/ ábyłmy iego [Tomasza] pomocámi byli podniefieni *KrowObr* 163v.

Wyrażenie: »od upadu podniesiony« (1): A przeto dułza maryey nyebýła od upadu podnyelýona ale przet upadem zachouana *PatKaz I* 10v.

Szereg: »powstać i podniesiony [być]« (1): Ipłi obligati łunt et ceciderunt: nos autem łurreximus et erecti łumus. Oni fie łpletli y wpađli á myłłmy powłtali y podniefieni. *WróbŻołt* 19/9.

β. *Powołany na wysokie stanowisko, ogłoszony władcą* (20) : *KromRozm III* O2v; [w wyjaśnieniu sensu alegorycznego opowieści:] ten krol ielł Bog ktory włzytko widzi. Stárołtá ten od krolá podniefiony/ ielł wbogi człowiek *HistRzym* 69.

podniesion(y) na co (16): *SkarŻyw* 86; *Vprosiła zaráz v Krolá/ iż Syn iey Ian Granowłki z Pilce ná Grabftwo Iárośłáwłkie był podniefiony StryjKron* 547; *SarnStat* 179, 236. *Cf Wyrażenia*.

Wyrażenia: »na miejsce [czyje = (po kim)] podniesion(y)« (2): *yłch pan Hilyałch Voyewoda na myełcze oycza łzwego godnye przełz poddane yełth podnyełłzyon LibLeg* 11/163v; *StryjKron* 477.

»na stolec podniesion« (1): *potym Orchanes łyn iego młodziuchny ná łtholec podniefion BielKron* 240v.

»na (Wielkie) Księstwo, na krolestwo, ku krolewskiej wysokości, wielkim księdzem podniesion(y) (był)« = *ad regalem celsitudinem sublimatus HistAl* [szyk 6:4] (7:1:1:1): *Siodmy łtopień był z gliny/ then dla tey przyczyny był ták łpráwion/ iż gdy człowiek będzie ku krolewskiej wyłokółci podniefion/ áby pámiętał iż z ziemie s profłey máteriey połzedł HistAl* G4; *BAiázeth Amuratow łyn á brát Solimanow ná krolełtwo podniefion. BielKron* 240; *Druga rzecz ktemu pomogłá/ iż iuż Sigmunt był podniefion ná Wielkie Xięłtwo Litewłkie/ Rułkie y Zmodźkie StryjKron* 707, 285, 355, 360, 385 [2 r.], 482.

Szeregi: »naznaczon i podniesion« (1): *Dimitr Wielkim Xiędzem Mołkiewłkim náznáczon y podniefion. StryjKron* 692 *marg*.

»wybrany i podniesiony« [szyk 2:1] (3): *Gedimin po Oycu Witenie będąc ná Wielkie Xięłtwo wybrány y podniefiony/ zábił Pelułżę StryjKron* 385, 285, 385.

b. Kanonizowany (1) : *Swięta Iádwigá podniefioná. BielKron* 183v *marg*.

6. Uczyniony, wszczęty; sublatus Vulg (6) : *WujNT Act* 8/33; *Tákże włzytkie práwá ták przyrodzoné/ iáko y piłané [...] przeciwko nim podniešioné/ y wykonáne byđz máią. SarnStat* 15.

Fraza: »jest podniesion pokój« (1): *Tám piłze Apołtoł/ [...] iáko iełt podniefion pokoy ná ziemi. RejAp* CC.

Wyrażenie: »wojna (ma a. może być) podniesiona« (3): *Spráwiedliwość y vczłiwość woyny przekłáda łię: ktora áby byłá łłufzna y łzczęšliwa/ ma mieć łpráwiedliwą przyczynę [...]. Toż dopiero vpomniawłzy łię łwego/ ma być iáko przyłtoynie podniešioná [legitime indici debet]. ModrzBaz* 104v; *ActReg* 185; *á iełliby łie dołtáteczna zapłátá/ álbo w częšci łzkód onych dla iego poczęcia woyny przeciw Królełtwu/ álbo ołobom podniešionéy [Si autem denaria solutio aut partialis damnorum, propter eius inchoationem guerrae Regno aut personis irrogatorum JanStat* 690] *nie słtała/ tedy łkázuiemy go/ áby był ná cíele karan. SarnStat* 118.

7. Ogłoszony, podany do wiadomości [iż] (1) :

Szereg: »podniesion abo obwołan« (1): *A trudno łie będzie wymowić/ áby podniefiono ábo obwołano nie byłó: Iż ktho nie vwierzy iuż łkazan á ołádzon iełt RejPos* 232.

8. Unieważniony, zlikwidowany; sublatus JanStat (3) : *O sklady mieyłkie aby bely podniefione, aczełmi beli próšłeni od połlow ziemłkich. Awłłakoz iz miałta ktore sklady mayá od przodkow náłłych łá vprzivilieiovane, [...] thęłmy odpowiedz dali radám náłłem y połlom Ziemłkiem iz Przecziwko przysłędze náłłey łiftów y przivilieyow nycznych łamacz y odmieniacz niemozemi ComCrac* 12; *SarnStat* 298.

W przeciwstawieniu: »podniesiony... zostawiony« (1): Czelne lifty, o których na kilku Seymiech przeminęłych namowy bivaly, izbi niepotrzebne a rzeczi pośpolitey škodliwe byli podniesione a potrzebne byli zořtawione, takeřmy na ninieyřem Seymie pořtanovieli *ComCrac* 12v.

II. Imiesłow od „podnieř się” oraz od „podnieřć” a. „podnieř się” (w wypadku, gdy dane znaczenie jest zařwiadczone zarówno w postaci zwrotnej, jak i niezwrotnej) (37) :

1. Który przemieřcił się w górę; elevatus HistAl Vulg, PolAnt; sublimis Mącz (17) : *Leop* 4.*Esdr* 15/40; Morowe powietrze [...] wielce pánowác będzie [...] dla Sáturnufá Plánety zaráźliwego/ który nád inřze/ czáfu zácmmienia/ podniesion był ku południowi. *LeopPrzep* A2v.

Wyrażenie: »wysoko, na wysokořć podniesiony« (1:1): *FalZioł* V 35v; Meteoros, μετεωροσ Latine Sublimis, Wyřoki/ ná wyřokořć podniesiony *Mącz* 219c.

a. Znajdujący się w górze (1) :

W przeciwstawieniu: »podniesiony ... skłniony« (1): *HistAl* G3v cf *Wyrażenie*.

Wyrażenie: »ku gorze podniesiony« (1): Trzeći řtopieñ był s Topáziona który tákowey iáñořci bywa/ iz w nim ořobę řwoię ogláda/ thák iz głowę řwoię widzi w nim ná doł skłnioná/ á nogi ku gorze podniesione [*versus aerem elevatos*] *HistAl* G3v.

b. Który wzniósł się w powietrze (6) : gdy podniořli Cherubinowie řkrzydłá řwoie/ áby řie vnieřli od źemie/ nie zořtháwály kołá/ ále y one podle nich były. Gdy oni řtali/ řtáli: á z podniesionemi podnořili řie *Leop Ez* 10/17; *BibRadz Act* 1/9; *WujNT Act* 1/9; pořtáwne, řłowne řłużby, moře byđź, že iáko Wodá mrozem vięta, áłbo řnieę od wiátru W zamieci podniesiony, y ná kupę wzdęty, W niewczářie iákim trudnym Rzeczypořpolitey iákoby řimie potrwa; ále zás ná wiořnę Rořtáie. *CiekPotr* 51.

podniesiony nad kogo (1): A podniesiona ieřt chwałá Páńřka [*w postaci řłupa dymu*] nád Cherubiny do progu domowego *Leop Ez* 10/4.

Wyrażenie: »podniesion w niebo« (1): Y řtáło řie gdy iuź vbłogořłáwił ie/ odřthápił od nich/ á był podniesion w niebo [*Chrystus*]. *RejPos* 135.

c. Podwyższony wraz z poziomem wody (1) :

Wyrażenie: »ku niebu podniesion« (1): Bo řie táմ řnadz y namędrřřemu řpráwy iego przed řtráchem muřłá pomyřić gdi iednym rázem zda mu řie iz ieřt ku niebu ná wodách podniesion á drugi raz mu řie zda iákoby miał vpáć do głębokóřci piekielney. *RejPs* 160v.

d. Oderwany od spraw ziemskich, zwrócony do Boga; który osiągnął określoną wartość duchową; przen (5) :

podniesiony ku czemu (2): tákże z náuki wiernego człowieká/ s przykłádu iego/ řnádnie moře być podniesione ku wierze ochorzáłe řumnienie drugiego *RejPos* [236]v; vřłyřzy iřz w onym klářtorze powiádaią o iednym bráćie/ ácz w zakonie młodym y w lećiech/ ále bárzo w řłużbie Bořey gorácyym/ y ku wyřokim y dořkonáłyym cnotom pęřtko podniesionym *Skarřzyw* 15.

podniesiony na co (1): a iednák podniesiony ná wyřoká wiáreř/ ná on głos opuřcił wřzytko *Skarřzyw* 596.

podniesiony w co (1): podluk nyekthorych doctorow pannye maryey byla wlana lzwyatlołzcz wrozum mądroŝcy od boga [...] yłz tełz tak byla podnyesyona wftadło bogomyłznołzeczy uylłzey nyłz bylo prauye ktore ftworzenye *PatKaz III* 111v.

Fraza: »myśli są podniesiony« (1): *RejAp* 111v *cf* *Wyrażenie*.

Wyrażenie: »podniesion do nieba« (1): ták y dziś/ łą záchowani od tego/ cí/ co łą nápiłáni w kłięgi Báránkowe/ á nie tłoczą w ziemię głow łwoich iáko bydło/ iedno zázwdy y oczy y myłli ich łą podniefiony do niebá *RejAp* 111v.

2. *Wzmóžony* (1) : Twa Zygmuncie łławá włzędzie/ W miešiac podniešona będzie *KmitaPsal* A3.

3. *Wywyższający się, pyszny, hardy; elatus Vulg, HistAl; exaltatus Vulg; elevatus HistAl* (19) :

podniesiony z czego (1): iż tełz łam z wielkiego łzczęfcia w pycheł podniefiony [...] vdał łye ná okruciełstwo y rozliczne złołci *HistAl* A3v.

podniesiony czym (3): Prozną chwałą podniefiony y pompą łwiecką/ ná Chrlłtuła dla nas vbogiego nie pomniłz *SkarJedn* 245, 168; *StryjKron* 330.

podniesiony za czym (1): Te^{go} łie łnadł obáwáli/ áby Michał Głińki zamkow nie vbiezał/ [...] zwálzczą zá tą fortuną podniefiony kthora łie mu v Klecká okazála. *BielKron* 403v.

W porównaniu (1): Widziałem złołniká podwyłzzonego/ y podniešonego iáko drzewá Cedrowe rołtące ná Libanie *LatHar* 606.

Wyrażenie: »w pycheł, przez pycheł podniesion(y)« = *in superbia a. per superbiam elevatus, elatus in superbia HistAl* [szyk 6:1] (6:1): dla tego będac kto ná nawyłzłzym miełtcu kołá fortuny/ nie ma ták bárzo dułác w łwoy łtan wyłoki/ iż przez pycheł podniefiony/ y prozną chwałą powodzony/ barzo niskich łpráwy wzgardza *HistAl* C5v, A3v, B4, C3v; *LubPs* ddv; *BielKron* 338v; Ták niekiedy pokarał onego Dátána; Ktory w pycheł podniešon będac od łzátána/ Wrywał łię w Aaronow łobie niezlecony Vrząd *KlonWor* 11.

Szeregi: »nadęty a podniesiony« (1): Bo to iest iego zwyczaj iż pokorne łercem ná włlytko bełpieczeńłstwo wywodzi/ á oczy nádełę [!]á podniefione włłedy tłumić raczy. *RejPs* 25.

»podniesiony i po(d)wyłzszony« [szyk 1:1] (2): Słyzeliłmy iže thy będac podniefiony w pycheł/ y przez prozną chwałę powyłzłzony [*elatus in superbia et per vanam gloriam exaltatus*]/ zebrałes łotrzyki z gránic záchodnich [!] *HistAl* C3v; *LatHar* 606.

»podniesiony a pyszny« (1): KROL niektory miał Vrzędniká nad wlyłtkim łwoim pańłthwem/ ktory łerce miał ták bárzo podniefione á pylzne/ že wlyłtki ludzie vciłkał y nędził *HistRzym* 66v.

W przén (8) : Panie boże ty znalazł iż nie iest podniesiono łerce moie/ ani łą podniefione oczy moie. *WróbŻołt* 130/1; STárałem łie zázwdy moy pánie [...] ábych nigdy niemiał myłli podniefioney *RejPs* 198, 25, Ff7; *LubPs* ddv; Nayleplłzeciem lekárłtwo [...] nic łobie cięłzko niewázyc: podniešonego vmyłłtu być *SienLek* 14; *HistRzym* 66v.

III. W funkcji przymiotnika (15) :

1. *Znajdujący się na podwyższeniu, wysoko połožony, wznoszący się nad otoczenie; elevatus HistAl, PolAnt; submotus Mqcz; eminens, eminulus Calep* (10) : tázme ná podniefionym miełtcu do przyrządzonego łtołu ku obiádu łiedli *BielKron* 330; Scamnum, Brózdá/ to yełt podniešona ziemiá yákoby łiechá/ miedzy dwiemá zágonomá którey nie orzą. *Mqcz* 370b; *Calep* 360a.

podniesiony nad co (1): był też on máieftát z czyfłtego złotá/ ná fiedm łokiet/ nád wyfokie ftołce podniefiony *HistAl* G3.

Wyrażenia: »wysoko podniesiony« (1): *Pulpitum*, *Pulpit*/ *kazálnicá*/ [...] też fzranki z tárćic vczinione wyfoko od ziemie podniefione ná którých gry fprawuyą. *Mącz* 331a.

»od ziemie podniesion(y)« = *a terra submotus* *Mącz* (3): *Mącz* 235a, 331a; *Gábbáthá*/ po *Zydowfku*/ wyniofłe mieyfce znaczy. iż ftołicá fądowa byłá od ziemie podniefioná kámieniem kwádratowym. *WujNT* 382.

Szereg: »wysoki i (a) podniesiony« = *excelsus et elevatus* *PolAnt* (3): *KromRozm II* m4v; ROku thego ktore⁶⁰ vmárł Krol *Ozyafz*/ widziafłem páná fiedzącego ná ftołicy wyfokiey á podniefioney *BibRadz Is* 6/1; *SarnUzn* D8v.

2. *Prosto stojący, pionowy; arrectarius* *Mącz*; *subrectus* *Calep* (3) : [*Maryja*] przyfłedfły ku krzyżu pokłękńła ij chwáliła go/ bo iefłcze ftál krzyż podniefiony *OpecŻyw* 158; *asser arrectarius*, *Podniefiona defzczká*. która zwfáfzczá profto ftoyi. *Mącz* 350b; *Calep* [1020]a.

3. [*Ruchomy, podnoszący się*: Do gierady też należą/ y infzych rzeczy wiele ktore nie fą w texćie opifáne iáko + dárte pierze + fkrzynie z liftwámi/ y z podniefionym wiekiem *SzczerbSpecSax* 142 (*Linde s.v. podnieść*).]

4. *Wypukły* (2) : Ale będziefi miał [*nos*] wefzrodku guz podniefiony, vknzuie [!] człowieka wfpániłego *GlabGad* N7v, P4.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (2) : *Sublatus*, *Podniefiony*. *Mącz* 457c.

Wyrażenie: »wzgórę podniesiony« (1): *Superlatus* – *wzgore podniefioni*. *Calep* 1031b.

Synonimy: **I.4.** *ukrzyżowany*; **5.a.** *podwyższony, wywyższony*; **β.** *mianowany, naznaczony, obrany, postanowiony, powołany, wybrany, wysadzony*; **b.** *kanonizowany*; **6.** *sprawiony, uczyniony, wszczęty*; **8.** *objawiony, obwieszczony, obwołany, ogłoszony, okazany, oznajmiony*; **II.3.** *bujny, chępliwý, chłubny, nadęty, pyszny, wyniosły*; **III.1.** *wysoki*; **4.** *wypukły*.

Cf [**NIEPODNIESIONY**], **PODNIEŚĆ**, **PODNIEŚĆ SIĘ**

KW, MM